

KÖZOKTATÁS

A KÁRPÁTALJAI MAGYAR PEDAGÓGUSSZÖVETSÉG LAPJA

XXIX. ÉVFOLYAM, 2025/2. SZÁM

VÉGET ÉRT A XXIV. KÁRPÁTALJAI NYÁRI KÖLCSEY PEDAGÓGUSAKADÉMIA

Augusztus 14-én véget ért a XXIV. Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémia, amikor a részt vevő pedagógusok a többnapos, intenzív program után okleveleiket is átvehették. A szervezők gondoskodtak arról, hogy a búcsú ne csupán hivatalos legyen: kulturális élménnyel is megajándékozták a jelenlévőket.

(Folytatás a 21. oldalon)

„A JÖVŐ AZOKÉ, AKIK HISZNEK ÁLMAIK SZÉPSÉGÉBEN”

DIPLOMAÁTADÓ ÜNNEPSÉGET TARTOTTAK A RÁKÓCZI-FŐISKOLA FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉSI INTÉZETÉBEN

Július 4-én ünnepélyes keretek között búcsúzott el 51 végzős hallgatójától a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete. A beregszászi római katolikus templomban megtartott tanévzáró és diplomaátadási esemény méltó lezárása volt az elmúlt évek tanulmányainak, küzdelmeinek és sikereinek.

(Folytatás a 4. oldalon)

KRÓNIKA

Fontos mérföldkő a kárpátaljai magyar felsőoktatásban: elindult a Rákóczi-főiskola egyetemmé válásának folyamata

(2. oldal)

ANYANYELV ÉS OKTATÁS

Lezajlott a XIV. Kárpátaljai Tehetségnap a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány szervezésében

(8. oldal)

KUTATÁS

Az újraélesztés alapjai. Elsősegélynyújtás kritikus helyzetekben, háborús időkben. A Marche-algoritmus (2. rész)

(15. oldal)

PEDAGÓGUSPORTRÉ

„Ember csak addig lehetsz, amíg nyelvedet őrzöd”. Interjú a Fodó Sándor-díjas Iván Évával

(17. oldal)

AKIKRE BÜSZKÉK LEHETÜNK

Egyed Alex: Melankóliát mesélek – válogatás a Péterfalvai Magyar Tannyelvű Református Líceum végzősének verseiből

(20. oldal)

PROGRAMJAINK

Tartalmas programokkal telt a természetismereti tábor Nagydobronyban

(22. oldal)

Számok között otthon. Abacus Matematikátábor 27. alkalommal

(23. oldal)

Múzeumpedagógia mint alternatív tanulási módszer a Nagyberegi Tájház példáján

A formális oktatáson kívüli tanulási helyszínek szerepének megerősödése egyre inkább ráirányította a figyelmet a múzeumok/tájházak által kínált tanulási és szabadidő-eltöltési lehetőségek értékeire. A múzeumpedagógia az elmúlt évek során fokozatosan intézményesült, jelentős fejlődésen ment keresztül, s egyre nagyobb teret nyer az oktatásban és a kulturális szférában egyaránt. Az alábbiakban olyan alternatív tanulási, oktatási módszerről lesz szó, mely nem mindennapi s nem mindenki számára egyértelműen alkalmazott, bevett gyakorlatként van jelen a mi oktatási intézményeinkben. A múzeumpedagógiáról beszélünk közelebbről a Nagyberegi Tájház példáján, mérlegelve a kárpátaljai helyzetet és lehetőségeket.

„Nagy a ma élő és alkotó értelmiség felelőssége, mert korszak- és kultúraváltás idején élünk. Olyan korban, amikor veszélyeztetett az emberiség jövője és kultúrája, amikor a hagyományok őrzése és átemelése az új évezred kultúrájába ... meghatározó jelentőségű.”

Ez a gondolat fogalmazódott meg már lassan huszonöt éve, a hon- és népismeret, és a néphagyomány oktató-, nevelőmunkájának kapcsolatáról. Máig sem avult el. Ma is aktuális. Átgondolandó, mérlegre teendő feladat és kihívás a jelenkor pedagógusai számára. A posztmodern kultúrában a modernizmus általános kritikája és újraértelmezése, a modernség és a tradíció szövetségének megtalálása a legfontosabb kérdés. Növekvő szerepet kapnak a nemzeti identitás alapját képező hagyományok, amelyek pusztulása, leépülése feledésbe merülése világjelenséggé növekedett. Feladatunk a folyamat visszafordítása, a hagyományok erősítése, tudatosítása. Hiszen a nemzet fennmaradásának is egyik kulcskérdésévé vált a néphagyományok megőrzése, megismerése, a már elkezdődött évezred kultúrájába történő átmentése.

Napjainkban az emberek néphagyományhoz való viszonya ellentmondásos: a hagyományörzés és a hagyományoktól való elszakadás egyaránt jellemző, amely okát a releváns szakirodalmi utalások is keresik. A „*hagyomány, hagyaték, örökség*” mind olyan szellemi és tárgyi értékek, amelyek átörökítése, életben tartása, felidézése számos lehetőséget rejt magában; „[...] *fejlődéslélektani és társaslélektani érvek csoportosíthatók arra vonatkozóan, hogy a kulturális szocializációban mennyire nélkülözhetetlen mindaz, amit anyanyelvi nevelésnek nevezünk, értve ezen zenei, vizuális, a mozgáskultúra anyanyelvét. A modern világ identitásproblémájának kezelésében is kimutatható a néphagyomány ébrentartásának-rekonstrukciójának a lehetősége.*”²

Nézzük a nevelés, oktatás szempontjából. A gyermekekről alkotott pedagógiai kép, felfogás, vélekedés az idők folyamán folyamatosan változott és a mai napig alakul, formálódik.³ A nevelés szükségessége azonban egyik korban sem vitatható. A módszerek azok, melyek változtak az idők folyamán. Egy érdekes tény emelnék ki csupán rögtön az elején. A 20. század utolsó harmadától a narratívák a gyermekkor haláláról beszélnek. Az 1980-as években Neil Postman (1983) a gyermekkor eltűnéséről beszélt híres írásában.⁴ Postman a gyermekkor eltűnését leginkább a modern tömegkommunikáció, a televízió elterjedésével hozta összefüggésbe, hiszen a képi információ befogadásához nem volt szükség speciális tudásra, így a gyermeket sokkal nehezebben lehetett kizárni ebből a tevékenységből, így a felnőtt már nem tudta ellenőrzése alatt tartani őt. Jobban kell figyeljünk az ezirányú tevékenységekre.

A népi kultúrára visszatekintve kétségtelen a megállapítás, miszerint „...a népi kultúrában megtalálható az emberi műveltség alaprétegét alkotó tudásanyag...”⁵ Gondoljunk csak

arra, hogy napjainkban a néphagyományokat fel- és megidéző programok, a kézműves technikával létrehozott termékek iránti érdeklődés és azok vonatkozásai hol erősebb, hol gyengébb jelenléte érezhető, de mégis folyamatos. Annak a sajátos átalakulásnak vagyunk a tanúi, hogy a jelenkor érdeklődése a múlt századok tradicionális műveltségének, a népi kultúrának tárgyait és jelenségeit sajátos módon kiemeli a tömegkultúra státuszából. Mindez nem olyan magától értetődő. Kutatók szerint csak az úgynevezett „kulturális blokkba” tartozó személyekre vonatkozik, akik a történeti múlthoz, a hagyományos népi kultúrához, s annak tárgyi világához való viszonyában, s ennek következményeként szokásaiban és gondolkodásában hasonlatosak. A kifejezés – kulturális blokk – kapcsán felmerül a kérdés, hogy mi tagjai vagyunk ennek a blokknak? Hitelességünk érdekében úgy hiszem, azzá kell válnunk!

A népi kultúra elsősorban gyakorlati jellegű ismereteket tartalmaz, de kiterjed az élet valamennyi területére. Ez a műveltséganyag nem darabolódik fel önálló szerkezetű részegységekre, minden terület szoros kapcsolatban áll egymással, szinkretikus jellegű. Tehát a népi műveltséget nem lehet alkotórészenként – tantárgyanként – megtanulni, csak belenevelődve, az egészet megismerve, megélve.

Az ismeretek átadásának terepe mindig a közösség, az a szűkebb vagy tágabb környezet, mely az egyént természetes módon körülvette. Napjainkban ez megszűnőben van. A szűkebb mikrokörnyezet hatása jelenleg csökken, miközben az intézményesített oktatás hatása felértékelődik. Több kutató leírja, hogy a gyermekkor fokozatosan intézményesül. A tanítás intézményes formája egyre korábbi életévekbe hatol be.⁶ Vagyis a hagyományos többgenerációs családmodell, mely a kultúra és hagyományok átadásának elsődleges színtere – eltűnőben van. Ennek okán az ismeretátadás intézményes formát kell, hogy öltözzön. Egykor a népi társadalom önfenntartása alapján gondoskodott az élethez szükséges gyakorlati tudás átörökítéséről, a munkára nevelésről, és az élet szerves részeként a szórakozást nyújtó alkalmakról is. A falusi környezetben nem kellett a paraszti létről tanulni, hiszen az a napi élet része volt, illetve szokás szerint a család tapasztaltabb tagjai tanították a fiatalabbakat.

Tehát a néprajz nem volt mindig szerves része az oktatásnak, ám néprajzi ismereteket már nagyon régen oktattak az iskolákban népismeretként. Az oktató, nevelő, felfedeztető múzeum eszméje, a múzeumok tanulási helyszíneként való alkalmazása reformpedagógiai gyökerei. A 19. század végén megfogalmazott újszerű gondolatok, múzeummal kapcsolatos pedagógiai gyakorlatok részben érdekes, elgondolkodtató olvasmányok, részben a megrögződött pedagógiai szokásoknak, a kényelmes hétköznapi gyakorlattá váló tanításnak és tanulásnak hadat üzenő, új utakat kereső pedagógiai magatartás örökké érvényes példái.⁷

Alfred Lichtwark (1853-1914), a Lichtwark reformiskola megalapítója a múzeumot a képzés helyszínének tekintette mind a tanulók, mind a pedagógusok számára. Módszertana a „szem oktatása”, amelynek lényege a műalkotással való közvetlen kapcsolat, a mű megfigyelése, az arról való interaktív beszélgetés. Lichtwark szerint az esztétikai nevelés úgy valósulhat csak meg, ha minden érzékszerv interakcióba kerül, ezért a megfigyelés kulturális gyakorlatában nagy hangsúlyt fektetett a műtárgyak kézzelfoghatóságára és a megfigyelő jelenlétének összekapcsolására.⁸ Az általa szervezett konferencián a szakemberek megfogalmazták véleményüket arról, miként lehet az új koncepció az iskolai nevelés és a széles körű népművelés megújításának az eszköze.

Ehhez kapcsolódik az amerikai filozófus, pedagógus John Dewey (1859-1952) nevéhez köthető *learning by doing*, azaz a tevékenységen keresztüli tanulás elmélete.⁹ Vagyis az emberek – különösen a gyerekek – leginkább a saját tapasztalataik által tanulnak, nem pusztán az elméleti ismeretek hallgatásával vagy magolásával. A filozófus szerint a tanulás akkor hatékony és maradandó, ha a diák aktívan cselekszik, kipróbálja, megéli azt, amit tanul.

Így jutunk el a múzeumpedagógiához, mint az élmény alapú tanulási, tanítási módszerhez, hiszen a múzeum és iskola egymást kiegészítve segítik a gyerekek tudásának elmélyítését és élményszerűbbé tételét. A kettő kiegészíti egymást. Az iskolában megszerzett elméleti tudást a múzeum élményszerűvé és kézzelfoghatóvá teszi, így a gyerekek jobban megértik és megjegyzik a tanultakat. A múzeumi foglalkozások fejlesztik a kíváncsiságot, a kreativitást és érzelmi kötődést alakítanak ki a múlt és a kultúra iránt.

A MÚZEUMPEDAGÓGIA

Egy múzeum, múzeumpedagógia-foglalkozás „kinyitja a világot” a gyermek előtt: új tapasztalatokat szerezhet, kérdéseket tehet fel, és válaszokat kaphat, de nem utolsó sorban követhető viselkedéskultúrát sajátíthat el.¹⁰ A múzeum, vagy legyen az tájház, alapvetően nem közoktatási intézmény. Speciális, köztes helyzetben van a tanulás és a szórakozás, a közszolgálat és a piaczgazdaság között. Az egyes múzeumoknak, tudományterületüktől függően kell meghatározniuk, melyek azok a mai társadalmi problémák, amikre saját kiállításaiikkal felhívhatják a figyelmet, oktatási programot szervezhetnek azokra.

A múzeumpedagógia az iskolán kívüli ismeretátadással foglalkozó, múzeumi keretek között zajló pedagógiai oktató-nevelő tevékenység, melynek alapja a múzeumi gyűjtemény és kiállítás, épül a formális, iskolarendszerű oktatásra, és figyelembe veszi a korosztályi sajátosságokat. **Közvetlen célja** a múzeumban felhalmozott anyagi és szellemi javak (gyűjtemények, kiállítások, kutatási eredmények) élményszerű tolmácsolása a pedagógia eszközeivel. **Közvetett célja** a múlt tárgyi és szellemi örökségét megbecsülő, a társadalmi problémák iránt érzékeny, múzeumlátogató generáció nevelése.¹¹

Miért nevezhetjük alternatív oktatási módszernek? Elsősorban azért, mert nem frontális tanítás, mint az iskolában, hanem szabadabb, kötetlenebb tanulási forma. Emellett a múzeum valós tárgyakat, eredeti műtárgyakat mutat be, ami közelebb hozza a tananyagot. A tanulás tapasztalati, élményszerű és interaktív, így mélyebb megértést ad. Végül a diákok saját felfedezéseken keresztül tanulnak, ami erősíti a motivációt.

Ezek után felmerül a kérdés, hogy hogyan segíti a tanulást? Kiegészíti az iskolai tananyagot, például történelem, művészet,

természettudományok esetében. Fejleszti a kreatív gondolkodást, problémamegoldó képességet és a kritikai szemléletet. Élő kapcsolatot teremt a múlt, a kultúra és a jelen között. Előnyeit sorolhatnánk még.

Beszélhetünk akár múzeumról, akár tájházról, az intézmények fogalma, funkciója, meghatározásai folyamatos változásban vannak. A múzeumok/tájházak szervező elve egyre inkább az emberközpontúság. A tárgy csak ürügy, alkalom az emberi lét rétegzettségének megidézésére, ezzel gyökeresen megváltoztatva a közgyűjteményi tevékenységet.¹² Új módokon kell viszonyulni ehhez a felfogáshoz, a kapcsolódó kutatásokhoz, a kiállításokhoz és a kommunikációhoz. De ettől még nagyon messze járunk. Bár egyre több múzeum, gyűjtemény keresi a kapcsolódási lehetőséget a közönséggel, a befogadóval, a fiatallal és az idősekkel egyaránt.

A múzeumi gyakorlatban megjelenő innovatív múzeumpedagógiai módszerek és programok Kárpátalján jelenleg csak esetlegesen, egy-egy múzeumpedagógus személyiségéhez vagy műhelyhez, alkalomhoz kötődően jelennek meg. Hiányzik az a tapasztalat, hogy a múzeum aktív, cselekvésre ösztönző, izgalmas hely lehet. Jelenleg a múzeumpedagógiával foglalkozó szakemberekből Kárpátalján igen kevés van. De ők azért dolgoznak, hogy a gyűjteményekben, tájházakban középpontba kerüljön a látogatói élmény és a múzeumi tanulás.

Nem elegendő azonban a szakember és egy múzeum. Hiteles pedagógusokra van szükség. A fentiek alapján eljutunk oda, hogy csak megfelelő példával az élen lehet a fiatal generációt a múzeum szeretetére nevelni. Kérdezzük meg önmagunktól, hogy mi mennyire tartjuk fontosnak a múzeumlátogatást? Milyen gyakran járunk saját magunk épülésére, tapasztalatszerzés céljából vagy bármi más okból múzeumba?

„Nem az a dolgunk, hogy nosztalgiát érezzünk mára eltűnt szokások hiánya felett, hanem az, hogy észrevegyük mindazt, ami körülvesz minket. [...] A népi kultúrában élni elsősorban életet jelent...”¹³

A pedagógus személyisége döntő szerepet játszik a nevelésben, oktatásban. Olyan pedagógusokra van szükség, akik a tantárgyi szétaprózottság helyett integráltan tanítanak. A gyermekkel való kapcsolatban a tanár személyisége teljességgel meghatározó, legyen egy olyan modell, aki sugárzó, aki közvetít – fontos a teljes érzelmi azonosulás, mert akkor hiteles és főleg csak így lehet eredményes az, amit tanít vagy átad a gyermekeknek. A gyermekek nagyon jól tudják venni a jelzéseket, hiszen a gyermeket érzelmei irányítják, tanulása elsősorban modellkövetés. Fontos, hogy a tanár milyen modellt közvetít. Beszélhetnénk még a pedagógusok szerepéről, ám jelen esetben nem részletezzük a kérdést.

A NAGYBEREGI TÁJHÁZ

A tanulmány címe is mutatja, hogy a múzeumpedagógiát mint alternatív tanítási módszert a Nagyberegi Tájház példáján szeretném bemutatni. A módszer szempontjából most ezt az intézményt emelem ki, bár nem egyedüli Kárpátalján. Célja, örökségünk megőrzése és továbbadása. A Nagyberegi Tájház több mint tíz éve élő tájházként működik Kárpátalján a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola fenntartásában. Működtetője a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet.

Ismét kiemelem egyediségét: „élő tájház”. Maga az épület és a hozzá tartozó gazdasági egységek megfelelő helyszínt biztosítanak a programok lebonyolításához; legyen szó akár

táncházról, kézműves foglalkozásról, népi játékról vagy hagyományos kenyérsütésről. A lehetőségek szélesek. Az intézményben heti rendszerességgel kézműves foglalkozások zajlanak, többnyire fiatalok részvételével. Az alkalmak az év jeles napjaihoz, ünnepeihez, kiemelkedő időszakaihoz kapcsolódnak. Az őszi szüreti foglalkozástól indulva a karácsonyi ünnepkörön át, a farsang és a húsvét témakörét érintve a foglalkozások május végéig zajlanak.

Az ide érkező csoportok nemcsak megtekintik az épületet és megismerik annak berendezését, tárgyait, hanem az adott tematikának megfelelő foglalkozáson vesznek részt. A tájházi sétát, vagy tárlatvezetést követően alkotó feladat következik, mely során a résztvevők egy-egy hagyományos kézműves tevékenységben próbálják ki magukat és mutatják meg tehetségüket. A program szerves részét képezi a népi játszótér, mely a felhőtlen időtöltést biztosítja a csoportok számára. A konyhai tevékenységek a múltunk ízvilágát idézik. Ma már egyre ritkábban készült ételeket készíthetnek, kóstolhatnak a résztvevők. A foglalkozások lezárásaként gyakran feladatlapot, tájházi totót vagy egy játékos feladatsorból álló foglalkoztató füzetet kell kitölteniük a résztvevőknek. A feladatok minden esetben az adott programhoz kapcsolódnak, figyelembe véve a látogatók életkorát és nyelvismeretét.

Egy-egy tájházi alkalom nemcsak elméleti, hanem gyakorlati tudást is biztosít. Például a honismeret tantárgyhoz kapcsolódóan a lakóház ismertetésénél saját maguk járhatják végig egy háromszobás ház szobáit, saját szemmel láthatják a kemencét, akár működés közben, a demonstrációs tárgyak segítségével érzékelhetik tapintás révén, de vizuálisan is, hogy mi a különbség például a szilke, korszó és kancsó között. Vagy az öltözködés kapcsán a könyvben a gyermek látja a képen a ruhadarabokat, olvas róluk számos információt, a tájházban viszont magára öltheti a bógatyát, a nagykendőt, kalapot stb.

Természetesen egy-egy foglalkozás tervezéssel, előkészítéssel jár mind a pedagógus, mint a múzeumpedagógus részéről. A programok tervezésénél fontos és javasolt lehet az úgynevezett RJR- modell követése (ráhangolódás, jelentésteremtés, reflektálás) – mely modellt egyébként az egyéb tanórák tervezésénél is követnie kell a pedagógusnak – azaz, hogy a múzeumpedagógiai programot az iskolában szervezett előzetes felkészítés, ráhangolás előzze meg, majd a konkrét múzeumi programot követően sor kerüljön a reflektálásra.

Minden esetben fontos a pedagógus és a múzeumpedagógus közötti egyeztetés. A tájházi szakembernek ismernie kell az érkező csoportról a legfontosabb információkat, tudni kell a létszámot, a korosztályt, valamint fontos a gyermekek nyelvtudása. Ezen kívül a tanulókat előzetesen is fel kell készíteni a rendhagyó órára, a kirándulásra, a foglalkozáson való részvételre. Léteznek azonban olyan tapasztalatok, amikor a múzeumlátogatás jelenti azt az előzetes tanulási folyamatot, ami bevezeti az adott témát. Ilyenkor maga a tájházi foglalkozás az előkészítés.

A meglátásaink, a tapasztalataink azt mutatják, hogy az eredeti környezetben való foglalkozás hatásosabbnak bizonyul a tantermi tevékenységeknél. A gyerekek nemcsak tankönyvből olvasnak elődeink életéről, hanem valós környezetben tapasztalják meg, hogyan éltek, dolgoztak, öltözködtek, étkeztek stb. elődeink. A régi mesterségek (pl. szövés, agyagózás, vesszőfonás, tojásfestés stb.) felidézése, az alkotás fejleszti a kézügyességet és kreativitást. Észrevétlenül sajátítanak el bizonyos fogalmakat, folyamatokat, ugyanakkor tárgyi tudást, gyakorlati ismereteket szerezhetnek. A tájház ily módon egy eszköz kulturális örökségünk, nemzeti értéke-

ink megőrzéséhez. A gyerekek megértik, honnan származnak, miért fontos a múlt értékeinek megőrzése, így erősebb kötődésük lesz a szülőföldjükhöz. Itt kanyarodunk vissza John Dewey *learning by doing* elméletéhez, hogy a tanulás nem passzív befogadás, hanem aktív, tapasztalati folyamat, amelyben a cselekvés vezet a tudáshoz.

Kárpátalján a Nagyberegi Tájházon kívül több tájház működik (Visken, Tiszapéterfalván, Salánkon, Nagymuzsalyban, Nagydobronyban...), és egyre több településen alakulnak a helyi értékeket feltáró és bemutató intézmények. A cél az lenne, hogy minél több helyszínen élő tájházként működjenek a létrehozott intézmények, hogy minél nagyobb számban tudják fogadni és foglalkoztatni a hagyományok iránt érdeklődő fiatalokat.

Gál Adél

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Filológia Tanszékének docense

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Czédliné Bárkányi Éva (2011): A család múltja és jelene. In: Kultúra és Közösség 2. évf. 4. sz.
- Csesznák Éva (2009): *Múzeumpedagógiai ismeretek I.* Tájházi Akadémia - Oktatási anyag
- Ébli Gábor (2006): *Magyar műgyűjtemények 1945–2005.* Budapest: Enciklopédia
- Gécziné Laskai Judit (2013): Hagományismereti tankönyvek (Hagományismereti tankönyvek elemzése az általános iskola 5-8. évfolyamán). Doktori disszertáció. Budapest
- Gibbs, K., Sani, M., & Thompson, J. (2007): *Lifelong learning in Museums – A European Handbook.* EDISAI
- Hollósi Hajnalka (2008): Gyermekkép, gyermekvilág, gyermekfelfogás változásai pedagógiai megközelítésben. In: *Iskolakultúra Online*, 2. 92–103.
- Kuncze Gábor (1993): Üdvözlő szavak. In: Fekete Éva (szerk.): *Múltunk jövője – Szabadelvűek a népi kultúráról.* T-Twins Kiadó, Budapest.
- Pál Fanni (2021): Óvodások múzeumi tanulása – Kirándulni volna jó! Játék és tanulás a múzeumok világában. In: *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat* 9. évf., 1. szám. 57–86.
- Polenghi, S., Németh, A. & Kasper, T. (2021): *Education and the Body in Europe (1900–1950).* Peter Lang Verlag.
- Postman, Neil (1983): *The Disappearance of Childhood.* Delacorte Press, New York
- Tarján Gábor (1995): Néprajz az iskolában. In: *Iskolakultúra.* 27–33.
- Vajda Zsuzsanna (2005). A gyermekkor és a gyermeknevelés történeti távlatokban. In Vajda Zsuzsanna, Kósa Éva (szerk.): *Neveléslélektan* 54–58. Osiris Kiadó

JEGYZETEK:

- ¹ Kraiciné 1998: 15
- ² Gécziné 2013: 7
- ³ Vajda, 2005; Hollósi, 2008
- ⁴ Postman, 1983
- ⁵ Tarján 1995: 27
- ⁶ Czédliné 2011: 100-101
- ⁷ Pukánszky, 1999
- ⁸ Polenghi et al. 2021
- ⁹ Dewey, 1915: 78
- ¹⁰ Pál 2021: 57
- ¹¹ Csesznák 2009
- ¹² Ébli, 2006: 16
- ¹³ Kuncze 1993: 22

A Magyar Református Szeretetszolgálat 150 kárpátaljai gyermeket segít iskolatáskával és tanszerekkel

A Magyar Református Szeretetszolgálat (MRSZ) idén nyáron is meghirdette Radírozzuk ki a különbségeket! címmel tanszergyűjtő akcióját, hogy legalább 1358 gyermeket tudjon támogatni a karitatív szervezet iskolatáskával vagy tanszercsomaggal.

A júliusban meghirdetett gyűjtéshez tárgyi és pénzügyi felajánlásokkal is lehetett csatlakozni, augusztusban pedig több nagyvárosban is áruházi gyűjtéseket tartott a Szeretetszolgálat. Az alapítvány a nyár utolsó hetében adja át adományait, hogy a szeptemberi tanévkezdésben ne jelentsen akadályt az eszközök hiánya a nehéz körülmények között felnövő gyermekeknek.

Ahogy minden évben, úgy idén is támogatja a határon túli gyermekeket is a szeretetszolgálat. Kárpátaljára, Királyhágómellékre és Délvidékre is érkeztek tanszeradományok, melyek közül elsőként a kárpátaljai gyermekek vehették át iskolakezdő ajándékaikat. Az adományokkal idén árván maradt és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeket támogat a Szeretetszolgálat: 87 csomagot a nagydobronyi Irgalmas Samaritánus Református Gyermekotthon lakói, 63-at pedig a Sámuel Alapítvány rászoruló gyermekei kaptak. Az ünnepélyes átadásra augusztus 28-án, csütörtökön délután Nagydobronyban, az Irgalmas Samaritánus Református Gyermekotthon udvarán került sor.

Elsőként Zán Fábíán Sándor szólt az egybegyűltekhöz és elmondta: örül annak, hogy itt lehet, mert nagy dolog történik, hiszen két olyan közösséget ajándékoznak meg, amelyeknek nagy szükségük van a támogatásra, hogy a gyermekeik egyenlő eséllyel induljanak az iskolakezdés napján.

– Mindenki, akik iskolát kezdtek, kicsik és nagyok, egy olyan tanszercsomagot vehettek át, amely nemcsak a nevében hordozza a szeretetet, hiszen a Református Szeretetszolgálat hozta, hanem benne van az embereknek, a mögötte lévő közösségnek a szeretete – emelte ki és köszönetet mondott a magyarországi szeretetszolgálatnak, a református közösségnek a gyűjtésért, az adományokért, azért, hogy célba juttatták és segítene a kárpátaljai közösségnek.

Dr. Czibere Károly, a MRSZ elnöke nagy szeretettel köszöntötte a jelenlévőket, elmondta: a Magyar Református Szeretetszolgálat számára magától értetődő kötelesség az, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje a határon túl élő nemzettestek és egyháztestek helyzetét, és most ezek közül Kárpátaljára kell a legtöbb figyelmet fordítani, őket kell imádságban hordozni. Ezért idén is hoztak tanszereket, melyeket az elmúlt két hónapban gyűjtöttek össze egyéni adományozók és gyűlekezetek segítségével.

Ezt követően Katona Viktória, a MRSZ ügyvezető igazgatója, a gyermekotthon egykori lelkész-igazgatója név szerint szólította a gyerekeket, hogy átvegyék a nekik hozott, tanszerekkel teli iskolatáskát.

Köszönetképpen a nagydobronyi gyermekotthon lakói egy műsorral kedveskedtek a vendégeknek. Katkó Andrea, az Irgalmas Samaritánus Református Gyermekotthon intézményvezetője bevallotta, nem egyszerű feladat 93 gyermek 11 oktatási intézménybe való beiskoláztatása. Sipos Géza, a Sámuel Alapítvány elnöke kiemelte, hogy amikor egy gyermek elindul az iskolába, legyen az egy, két vagy több gyerek egy családból, annak anyagi vonzata van. Idén pedig különösen nagy jelentősége van annak, hogy a családok támogatásban részesülnek.

Rehó Viktória

KÖZOKTATÁS

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség lapja

Főszerkesztő: Kopasz Gyula

A szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök),
Bak Éva, Benedek Imre, Dobsa Aranka,
Nagy Sándor, Szilágyi Lajos

Tördelőszerkesztő: Fábíán Zoltán
Olvasószerkesztő: Orbán Gyula

Kiadja a KMPSZ megbízásából
a Kálmán Nyomda (90202 Beregszász, Kossuth tér 4.)

Felelős kiadó: Orosz Ildikó

Lapengedély száma: 3t №64, **Példányszám:** 2000

Levelezési cím: 90202 Beregszász,
O. Kobyljanszka u. 17. **Tel.:** (+380-31-41)-2-37-47
web: www.kmpsz.uz.ua **e-mail:** info@kmpsz.uz.ua

Megjelenik a BETHLEN GÁBOR ALAP TÁMOGATÁSÁVAL

BETHLEN GÁBOR
Alap

A szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet a lapban megjelenő szerzői véleményekkel. A publikációkban közölt tényekért minden esetben a szerző viseli a felelősséget. A beérkező kéziratok közlésének és szerkesztésének jogát fenntartjuk, visszaküldésüket nem vállaljuk.

Освіта (на угорській мові)
Засновник і видавець: Закарпатське угорськомовне педагогічне товариство
Реєстраційне свідоцтво: 3т №64 від 20.03.1995.
Віддруковано: П.п. Лац Чілла Степанівна
М. Берегово, пл. Кошшута 4. Тираж: 2000